

Nr 414

Av herr **Källenius m. fl.**, *angående värderingen vid beskattningen av byggnadsföretag tillhöriga fastigheter.*

(Lika lydande med motion nr 343 i Första kammaren)

Vid 1955 års omläggning av varulagervärderingsreglerna i kommunalskattelagen var syftet att av konjunkturpolitiska skäl åstadkomma en åtstramning samtidigt som önskemålet att bereda företagen viss resultatutjämning och vissa möjligheter till konsolidering ansågs böra tillgodoses. Företagsbeskattningskommittén utvecklade närmare dessa synpunkter, vilka sedermera godkändes såsom grundläggande för lagstiftningen. Lagstiftningsarbetet utmynnade i uppställandet av en huvudregel jämte vissa supplementärregler för vilkas innehåll redogörelse ej här behöver lämnas. Till detta regelsystem knöts en möjlighet för den skattskyldige att erhålla ytterligare avdrag för nedskrivning, därest han visar att föreliggande risk för prisfall påkallar detta. Huvudregeln jämte supplementärregler utformades i tekniskt hänseende på så sätt att vissa procenttal för lägsta nedskrivning angavs, vilka procenttal som bekant sattes lägre än vad kommittémajoriteten föreslagit. Därjämte innehåller supplementärregel I en speciell utjämningsmöjlighet.

De här omnämnda reglerna är avsedda att gälla för flertalet företag. Några specialregler föreslog icke företagsbeskattningskommittén för de grupper av företag, för vilka huvudregeln icke kunde anses vara i tekniskt hänseende lämpligt utformad. Kommittén avstod sålunda från att föreslå några fixerade lägsta gränser för nedvärdering av bl. a. byggnadsföretags lager av fastigheter. Kommittén yttrade: »Såsom norm för nedvärderingen bör gälla att denna skall ge säker täckning för de risker, som är förknippade med lagerhållningen men i övrigt inte ge större utrymme för en konsolidering än vad för övriga företag ifrågakommer.» Dåvarande departementschefen anknöt härtill i sitt uttalande i propositionen nr 100 till 1955 års riksdag (s. 254—255). Han fann sålunda uppenbart, att normalreglerna för lagervärderingen icke borde gälla byggnadsföretagen. Han framhöll samtidigt, att det knappast var möjligt att uppställa bestämda gränser för lagernedskrivningen beträffande dylika tillgångar. Det fick enligt hans mening ankomma på praxis att fastställa gränsen för skälig nedskrivning. Principen borde enligt vad departementschefen vidare framhöll vara, att en fullt betryggande täckning skulle medges för förlustrisker och att en häremot svarande nedskrivning skulle kunna medges även utan specificerad utredning.

I själva anvisningstexten till 41 § kommunalskattelagen har ovan antydda tankegångar beträffande byggnadsföretagens lager av fastigheter uttryckts på följande sätt: »Värdet å lager av nu avsedda tillgångar skall upptas till vad som med hänsyn till risk för förlust, prisfall m. m. framstår såsom skäligt.»

I den anvisning riksskattenämnden utfärdade år 1959 (nämndens meddelande nr 2/1959) beträffande byggnadsföretagens lager av fastigheter har nämnden direkt anknutit till departementschefens uttalande. En ny anvisning är nu aktuell. I de förhandlingar, som nämnden därefter haft med berörda organisationer om utfärdande av ny anvisning, har enligt organisationernas mening ett behov av klarläggande av syftet med nyssnämnda formulering i kommunalskattelagen framträtt.

Enligt motionärernas mening framstår det å ena sidan som klart, att en annan teknisk utformning måste ges åt de regler, som skall gälla byggnadsföretagens lager av fastigheter. Å andra sidan bör icke denna omständighet av rent teknisk natur medföra, att reglerna för byggnadsföretagen ges en annan allmän syftning och innebörd än den som varit grundläggande för huvudreglernas utformning. Företagsbeskattningskommitténs ovan citerade uttalande ger också enligt vår mening belägg för att det tekniska problemet icke får undanskymma den målsättning som kommittén angivit.

Vi föreslår därför att riksdagen fogar ett tillägg till anvisningarna till 41 § kommunalskattelagen av innebörd att företagsbeskattningskommitténs målsättning för varulagervärderingsreglerna skall beaktas även vid utformningen av de regler, som härutinnan skall gälla byggnadsföretagens lager av fastigheter. Eftersom lagstiftaren uppdragit åt riksskattenämnden att formulera värderingsreglerna för byggnadsföretagen är det av största vikt, att riksdagen klargör innebörden av nämnda stadgande. Spörsmålet är nämligen alls ej av den art, att det kan få sin lösning genom enstaka avgöranden i högsta instans.

Under återopande av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta tillägg till anvisningarna till 41 § kommunalskattelagen av innebörd att det allmänna ändamålet med huvudreglerna för varulagervärderingen skall beaktas jämväl vid tillämpningen av reglerna för värdesättning av byggnadsföretagens lager av fastigheter.

Stockholm den 25 januari 1962

Sten Källenius

Gustaf Kollberg

Bo Turesson

Hans Nordgren